

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringenar, I. Pitic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și partit. 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Societățile culturale și cultura poporului.

Culturalizarea maselor este problema cea mai arzătoare, oficial pusă la ordinea zilei.

Toată lumea e convinsă că a lăsa timpul să se scurgă pe nesimțite și a nu face nimic în acest senz, ar fi ca și când nu ne am cunoaște menirea de dascăli ai poporului

Colegii mai bătrâni știu că din lipsa contactului dintre școală și viață, tot ceia-ce brumă se clădește în școală, se năruiește în societate.

Așa stând lucrurile va trebui ca nici-un sătean să nu se lipsească de contactul cu școala, care va rămâne cât va fi lumea, farul principal de răspândirea luminei la sate.

Pentru toate acestea ne trebuiesc însă mijloace.

Până mai zilele trecute însăși școalele erau în grea suferință și numai în ultimul timp s'a ameliorat

puțin situația, de când cu înființarea fondurilor de susținere a școlilor.

Ori cât de bun ar fi fost un învățător și ori cât ar fi știut de bine să sugereze o idee; s'o de-a mulțimei viu și agitat, până nu s'a ligiferat oficial problema, chiar și școlile din comunele cele mai fruntașe se aflau în grea cumpănă.

Cauza: Conservatismul Românului pe lângă multe altele.

Și fiind-că problema ridicării maselor este tot așa de ardentă, iar răul tot atât de acut, cred că numai asigurându-se societăților culturale existente pe lângă multe din școlile noastre primare, surse, din care să se poată acoperi măcar cheltuielile obvenite cu abonarea alor câtor-va foi și reviste populare, s'ar putea simțitor îmbunătăți.

Deocamdată în cele mai multe părți, conducătorii poporului se mărginesc numai la împărțirea bibliotecilor și înerea a câtor-va conferințe populare.

Ambele sunt bune, însă ca unii ce suntem dascăli știm că adevărata cultură nu prinde în inima fiecărui individ, decât numai pe încetul și numai printr'o activitate spontană.

Școala activă trebuie aplicată și aici în senzul activității voluntare. Ceia-ce fiecare învață prin sine însuși bătându-și singure capul, mai bine va ține minte.

Cu toții știm apoi din experiență, că aceia-ce dobândim prin noi înșine, desenind proprietatea noastră mai ușor se păstrează, ca ceia-ce prin pasivitate primim dela alții.

Așa stând lucrurile „Casa“ sau „Sala de cefire“ și „Biblioteca vie“ impun.

Bibliotecii s'a trimis de Casa Școlilor aproape în fiecare comună, le lipsește numai sufletul ca să fie vii.

„Nu-l au?“ Va trebui să dăm noi din al nostru.

Pentru obținerea unui rezultat satisfăcător al propagandei culturale, pe lângă bibliotecă mai e nevoie și de diferite foi populare, reviste, albume și o mulțime altele care să slărnească în mod vădit interesu pentru cetire, fapt care cere și oarecare sacrificiu material.

Cum toate societățile culturale dela sate sunt lipsite de fonduri, și necerându-se cine știe ce sumă mare pentru toate astea, Domnii prefectii ai județelor sunt cei mai în măsură a dispune ca fiecare comună să jertfească și 2—3000 lei pentru luminarea membrilor. ei.

Viitorul ne va arăta că această cerință se impune.
Răchita, Ianuarie 1928.

Raica Ioan.
Inv. dir.

Școala activă.

BCU Cluj / Biblioteca Centrală Universitară Cluj
Ora de mineralogie.
(Compunere de copii.)

27 Iunie 1910.

D-șoara J. ședea pe un buștean adunat din bolovani de peatră de var și din alte minerale. Ne-a împărțit și nouă fiicăruia pietrii pentru ca să ne începem o colecție. Bucățelele de petrii le-am legat de cartoane, și dedesubt, am scris numele, locul de unde au fost aduse, la ce se întrebuintează și altele ce-am știut.

Lucrările acestea ne plăceau. După câțva timp clasa noastră era într'o nerânduială mare. Pe masă, pe bănci, pe jos, pe cuptor, pe scândurile ferestrelor erau numai petrii și petricele.

Să fi intrat cineva busna, ar fi crezut că la noi în clasă a fost un cutremur de pământ, care a răscolit pietrile din adâncuri. N'am lăsat așa. Înainte de a ieși din sală am pus toate la locul lor.

Maurice V.

Traducere din cartea:
„La pratique de l'Ecole
active” de A Ferrière
Toma Cocișiu.

Din activitatea cercurilor culturale.

Cercul „Aiudul de sus“

Întâia ședință a cercului nostru a avut loc duminică 29 Ian. în comuna de reședință.

1. La serviciul divin au fost prezenți toți învățătorii cercului. Corul cântăreților de strană e de admirat. Faptul merită toată atențiunea, mai ales într'o comună cu populație mixtă, unde ai noștri sunt inferiori în multe privințe. Aici ar fi de dorit ca măcar școala și biserica să fie la înălțimea chemării lor; altfel nu știu ce prestigiu am mai avea ca națiune dominantă.

2. Ședința intimă a urmat imediat după liturghie. D. președinte *Em. Munteanu* a făcut o lecție practică de scris cetit: cuv. normal „gard“ (Abecedarul Siroia). Lecția a reușit foarte bine, iar din activitatea clasei s'a văzut că elevii sunt bine pregătiți.

D. *Coloman Makkay* inv. la secția maghiară din loc a vorbit, din îndelungata dsale practică despre aprovizionarea elevilor cu rechizite la începutul și în cursul anului școlar.

Din cauza timpului prea înaintat conferința despre „jocurile școlare“ a d-lui *Ier. Ciunganu* (Gârbova de sus) s'a amânat pentru altă ședință.

3. La ședința publică a luat parte și d. Revizor școlar *M. Sasu*. Sala a fost fixată de lume. În cuvântul de deschidere președintele a vorbit despre școala românească în trecut și prezent, arătând cum au luat avânt școlile noastre plecând chiar dela școlile mănăstirești. A vorbit cu căldură și convingere d-ra *V. Suciu*. (Măgina) despre rolul femeii și a bărbatului în gospodărie; iar d. Revizor *Sasu* despre obligativitatea școlară, explicând sătenilor pe înțelesul tuturor dispozițiile noii legi, prea puțin cunoscută (de ce?) de sătenii noștri.

Producția elevilor a însoțit și a încununat succesul conferințelor. Pe lângă poeziile recitate cu mult curaj de către elevi, s'au putut asculta, cazuri frumoase ca: „Imn ocazional“ (Iată ziua de serbare), „Cântecul gintei latine“, „Pui de lei“, „Fii ai României; apoi s'a jucat cu mult talent piesa „Nunta țiganului“ etc. Ședința a luat sfârșit abia pe la orele 6 seara.

* *

Astfel de relatări asupra activității cercurilor noastre culturale n'au mare însemnătate dacă nu tragem din ele oarecari învățăminte. Cu această ocazie fie-mi permis a face o mică comparație între această ședință și cea de anul trecut, ținută în acest sat, Anul trecut când abia se făcuse împărțirea în cercuri, prima ședință a avut loc tot aici, însă desigur fără asistare la serviciul divin și fără festival. Conferințele au fost bine pregătite,

însă s'a cam vorbit și pereților. Las că ori ce mișcare e privită la început cu scepticism și neîncredere, dar nu e mai puțin adevărat că prezența la serviciul divin are darul de-a apropia pe apostol de sufletul poporului în mijlocul căruia predică.

Apoi este lucru știut de altfel că țăranului nostru nu-i prea plac sfaturile — mai ales dacă nu-și dă și el părerea. Noi să nu uităm că sfaturile trebuiesc date cu ton prietenesc și cu convingere — mai mult indirect (prin exemple și pilde). Țăranul oare nu observă el că voim să-l cultivăm și moralizăm cu sila? Și dacă observă, ce efect mai au sfaturile noastre? Ei, tocmai aici se vede necesitatea festivalului ce întovărășește conferințele căci el are rolul important de-a face pe auditor să se mai calmeze, să uite și să nu creadă că scopul nostru ar fi numai să-l culturalizăm.

Pentru compunerea programului de muncă anual ar fi de dorit ca fiecare cerc să aibă la începutul anului școlar o consfățire anume pentru aceasta. Fiecare învățător cunoaște lipsurile tu relele de care e bătuit satul său precum și subiectele asupra șiarora ar fi în stare să vorbească. Un astfel de program făcut cu contribuția tuturor ar fi fără lacune și potrivit; iar cel alcătuit numai de președinte ar putea fi prea unilateral.

^t Cu alimentarea cercul nostru a aranjat-o încă de anul trecut; masa se dă în fiecare loc de către învățătorul comunei. Nimic mai urit și mai puțin nobil decât dispoziția: „de alimente se va îngriji fiecare”, (adecă mai pe românește: „fiecare cu traista lui”) Propuneri vor urma, cred, și din alte părți.

G. L. inv. dir.

In chestia căminului.

Primum:

Domnule Revizor:

Cu onoare, Vă rog, să binevoiți a lua la cunoștință — cu cea mai mare îngăduință — cele de mai jos.

Ce-i cu „Căminul învățătorilor“?

Sunt nedumerit — cum cred că vor fi mulți — de ce ni se retrage câte 50 lei lunar pentru Căminul învățătorilor, fără voia noastră?! În „Amicul Școalei” No. (?) din 1927 scriu între altele: Cei cari n'au luat parte la adunarea corpului didactic dela Alba-Iulia, să încunoștințeze în scris — dacă vor, sau nu să fie înscrși ca membrii — până la (?) Nov., altfel vor fi considerați ca înscrși și li se va reține din salariu. Intreb: de ce dacă nu încunoștințez până la dată de (?) Nov. ești considerat ca „înscrș” și nu ca

„neinscris”? Eu am încunoștințat dorința mea — pare-mi-se mai în urmă cu câteva zile de data fixată, din cauza neprimirii la timp a „Amicului” — că nu pot lua parte ca membru la aceasta din motive arătate atunci și adăogite acum. Mai întâiu micul salar care n'ajunge pentru satisfacerea trebuințelor necesare vieții. Al doilea neînțelegerea rostului și folosului ce pot avea dela acest cămin al învățătorilor din Alba-Iulia. Că își are rost acest cămin pentru învățătorii cu familie și copii, stabili azi în acest județ, asta rămâne un adevăr indiscutabil — o axiomă —.

Dar pentru tinerii necăsătoriți — în general — nu are nici un senz, atât timp cât nu știu unde și vor avea viitorul cămin propriu și familia. De prezent ei sunt interesați — nevoiți fiind — de căminul propriu și apoi de altul care le-ar fi de folos mai târziu. Zic: atât timp cât nu știu unde vor avea viitorul cămin, altfel și pentru tinerii cari vor rămâne în acest județ, rostul acestui cămin va fi pentru ei mult mai mare. Dar întreb:

Ce rost își va avea „Căminul învățătorilor din Alba-Iulia” pentru un învățător cu familia întregită cu copii, stabil cine știe în ce colț al țării sau în ori care alt județ? — Atât spre lămurire —

Primiți, vă rog, deosebita stimă ce vă port

5 Februarie 1928.

Florea Iliescu

înv. Săsciori

Răspuns. Am publicat anume în revistă scrisoarea de mai sus a dlui învățător *Florea Iliescu* pentruca răspunsul pe care îl dau dânsului să îl pot face cunoscut și altor domni învățători, spre fericire foarte puțini la număr, cari judecă ca dânsul. Iată răspunsul la întrebările dlui Iliescu: 1. În No. 39—1927 al „A. Ș.” am rugat pe toți domnii învățători, cari au lipsit dela conferințele oficiale din Aiud, Alba-Iulia și Abrud să-mi răspundă până la **25. Noembrie 1927** dacă se invoiesc sau nu să contribuie și dânsul cu câte 500 lei pentru ridicarea căminului, cum s'au obligat a contribui toți ceilalți învățători, cari au luat parte la acele conferințe. Am adăogat apoi, că dacă nu voiu primi nici un răspuns până la data indicată, atunci, *pe acei ce tac*, îi voiu considera ca pe ceice voiesc, să contribuie cu câte 500 lei, reținuți prin state de plată, lunar à 50 lei. Adica prin aceasta am avizat pe toți cei interesați, că *tăcerea* (nerăspunsul) lor o voiu lua-o drept *consimfire*, de-a contribui la cămin. Așa am și procedat. Pe aceia, cari m'au avizat până la 25 a acelei luni, că nu voiesc a contribui la cămin, nici nu i-am luat în tabloul reținerilor. Cei cari au tăcut, adica cari n'au răspuns până la data fixată, aceia toți au fost luați în tablou. Printre aceștia a fost și dl Iliescu, care însuși recunoaște, că nu a răspuns nimic până la data fixată. De altfel eu personal n-am primit dela dl Iliescu răspuns în chestia căminului nici după 25. Nov. 1927.

2. E foarte adevărat, că salariul de azi al învățătorului e așa de mic încât „n'ajunge pentru satisfacerea trebuințelor necesare”, Dar nu e mai puțin adevărat, că dacă *voiește* omul totuși poate rupe din el 500 lei (lunar à 50 lei) pentru un scop așa de nobil și de măreț. Învățători și învățătoare în condiții similare cu dl Iliescu nu s'au subtras dela această contribuție, ci o plătesc cu voie dându-și seamă, că prin desolidarea lor ar face un mare rău țagmei din care fac parte.

3. Regrețăm foarte mult, că dl Iliescu e condus de principiul că dacă *nu trage personal folos din edificându-l cămin*, atunci n'are rost să contribuie la ridicarea lui. E foarte primejdios a se profesa astfel de principii de către învățătorii noștri, cari au chemarea sfântă de-a cultiva tocmai vărtoșile contrare acestor principii materialiste.

4) Rog deci pe dl. Iliescu să mediteze *serios* și *adânc* asupra celor comunicate de subsemnatul și dacă totuși nu va afla, că e just și echitabil a aduce jertfa aceasta neînsemnată pentru edificându-l cămin al învățătorilor din acest județ, atunci să-mi mai scrie din nou și eu imediat îl voi șterge din tablou; urmând ca să-și recapete toate sumele cari le a achitat până acumă pentru cămin.

Revizor, M. Sasu.

BCU-Cluj / Central University Library-Cluj

Silvestru Horhat.

* În ziua de 8 l. c. a trecut la cele eterne sârmanul nostru coleg *Silvestru Horhat* din comuna *Ciugazul*, plasa Aiud. A servit la mai multe școli din județul nostru timp de aproape 35 ani încheiași. În tot timpul acesta îndelungat s'a luptat bietul om cu tot felul de mizerii, fiind prototipul adevăratului „*dascăl valah năcăjit*” dar foarte de omenie. Moare în etate de 58 ani, lăsând după el în mare jale o femeie și cinci copii nemângăiași. *Reposatul n'a fost înscris la asociația de înmormântare. Vai, faptul acesta ne mai mărește durerea...* Încheiem rândurile aceste dureroase cu exclamarea: *Dormi în pace sârman coleg; Dumnezeu să te așeze în corțile dreptilor!*

Partea oficială.

No. 90—1928.

Către școlile primare mai jos vizat.

Cu raportul nostru No. de față am cerut Casei școlilor ca să trimită materialul didactic de care dispune pentru următoarele 60 școli primare din județul nostru: Ciuruleasa, Sohar, Bucium-Poeni, Bucium-Montari, Cărpiniș, Cerna, Mogoș-Cojecani,

Asinip, Băgău, Hopârta, Măgina, Meșcreac, Păgida, Poiana-Aiud, Râmețiu, Șoimuș, Gârbovă de jos, Cacovița, Căpâlna, Laz, Loman, Sâsciori, Sebeșel Șugag-Sat, Deal, Răhău, Răchita, Lancrăm, Pianul de sus, Purcărețiu, Căpuș, Geoagiul de sus, Geomal, Intregalde, Oieșdea, Pețelca, Cetea, Ciunga, Decea, Heria, Micoșlața, Sânbenedic, Acmariu, Blandiana, Berghin, Ciugudiu de Mureș, Limba, Seușa, Micești, Păclișa, Ampoița, Bucerdea-Vinoasă. Craiva, Galațiu, Ighiell, Meteș, Tăuțiu, Țelna, Tibru, Aiudul de sus.

Cum acest material didactic pentru unele școli a și fost transmis, Domnii directori ai respectivelor școli sunt invitați a trece, în Inventar întreg materialul didactic primit, raportându-ne și nouă de această împrejurare cu indicarea obiectelor primite. Domnii subrevizori vor controla executarea acestei dispozițiuni și-lă caz de abatere ne vor raporta pentru luare de măsuri în consecință.

Revizor școlar, *M. Sasu.*

No. 14—1928.

Către comitetele școlare din județ.

Avem onoare a Vă atrage atențiunea asupra dispozițiilor art 14 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului-Lege privitor la organizarea Comitetele școlare de pe lângă școlile primare. rugându-vă se binevoiți a convoca adunarea generală anuală intru cât aceasta nu s'ar fi efectuit deja, pentru rezolvarea chestiunilor prevăzute la art. 15 din Regulamentul citat. Actele privitoare la alegerea noilor membrii se vor înainta aici în termenul prevăzut de art. 35.

La întocmirea bugetelor vă veți mărgini la strictul necesar reclamat de bunul mers al instrucțiunii, luând spre acest scop contact direct cu organele primăriei, stabilindu-se prin bun acord cu aceste, sumele ce veți fixa în Bugetul anului financiar 1928, înconjurându-se astfel inconvenientul de a se fixa în Bugetul școlii o sumă mai mare de cât e fixată în Bugetul comunei pentru trebuințele școlare, fapt ce dă ansă la reclamații dăunătoare, producând astfel încurcături în administrația financiară a școlilor.

Toate pozițiile din Buget vor fi susținute de acte justificative întocmite conform instrucțiunilor noastre din anii precedenți.

Bugetele anului financiar în curs se vor înainta Comitetului județan pentru aprobare până la data fixată în ordinul nostru No. 10—1928, apărut în numărul precedent al revistei *Amicul Școlii*. Tot atunci se vor înainta și conturile de gestiune a anului 1927. Pieseile justificative dela Contul de gestiune se vor timbra conform legii. Pentru ori-ce abatere sau depășire a termenului fixat, facem direct răspunzători pe Dnii directori de școală, în calitate de secretari ai Comitetele școlare.

Președinție :

Dr. Vancea.

Secretar :

M. Sasu.